

Ruffini (Orfstr. 22, Neuhausen; pn. zamkn.).

W zachodniej części miasta, z tarasem na dachu i sklepem ze zdrową żywnością. Dojazd liniami metra #1 lub 7 do stacji ④ Rotkreuzplatz.

Schumann's (Maximilianstr. 36). Miejsce spotkań ludzi czynu, można tu nawiązać ciekawe kontakty.

Tambosi (Odeonsplatz 18). Połączenie tradycyjnej kawiarenki i modnego baru. Latem zajmuje część Odeonsplatz i Hofgarten.

Wirthshaus in der Au (Lilienstr. 51, Au). Łączy atmosferę tradycyjnej piwiarni i nowoczesnego baru kawowego.

Tradycyjne kawiarnie

Niemcy nazywają te lokale *Kaffee und Kuchen* (kawa i ciastka), gdyż można tam skosztować wybornych ciastek i kremów oraz napić się aromatycznego kawy.

Café Frischhut (Prallat-Zeisel-Str. 8, pn.-s. 5:00-17:00). Warto spróbować *Schmalzbrød*, czyli dwóch paczek, zrywkę posypaną cukrem.

Café Hag (Residenzstr. 25-26). Uznawanie Konditorei Rottenhöfer, dawniej dworskiej cukierni założonej w 1825 r. i oferującej wspaniały wybór ciast i czekolady.

Café Hölzl [Schellingstr. 27, Schwabing oraz Hirschgartenallee 48, Nymphenburg]. Dwie z najbardziej uytuowanych fili lokalnej sieci.

Café Kreuzkamm (Maffeistr. 4, nd. zamkn.). Wyśmienite ciastka i desery; jedna z najlepszych w mieście.

Café Lutpold (Briener Str. 11, nd. zamkn.).

Elegancka kawiarnia, śniadania i lekkie posiłki.

Café Schneller (Amalienstr. 59, Schwabing sb. od 14.00 zamkn.). Na terenie uniwersytetu; razowe ciasteczka.

Café Wünsche (St-Anna-Str. 13). Doskonała kawiarnia przy wejściu na stację ④ Lehel.

Winiarnie

W Monachium, królestwie piwa, miłośników wina trudno znaleźć.

Café Nymphenburg Sekt (Am Viktualienmarkt). Obok fontanny Karla Valentinia, monachijskie wino musujące.

Pfälzer Weinproberstube (Residenzstr. 1). Wina i potrawy z Nadrenii; przyjemna atmosfera.

Rolandseck (Viktoriastr. 23, Schwabing). Najlepsze w mieście wino badenskie, dodatkowo wówo z wiejskiego Archozub i smaczne dania.

Weinhaus Neuner (Herzogspitalstr. 8, nd. zamkn.). XIX-wieczna winiarnia słynąca z wyśmienitego jedzenia. Zestawy obiadowe w rozsądnych cenach.

Weinrödl (Briener Str. 10, codz. 17:00-6:00). We wczesnych godzinach, kiedy wszystkie inne lokale są już zamknięte, nawiązuje to spory tok.

ROZRYWKI

Muzyczna oferta Monachium jest bardzo bogata, zarówno w dziedzinie muzyki klasycznej, jak i rozrywkowej. Szczególnie duży do dzieje się latem, kiedy w mieście i najbliższej okolicy odbywa się niezliczona ilość muzycznych festiwa. W Monachium działa kilka orkiestr o międzynarodowej sławie, a doroczny lipcowy festiwal muzyki operowej śmiało może konkurować ze słynnymi imprezami w Salzburgu czy Bayreuth. Najlepszym źródłem informacji na temat repertuaru są informatory.

Kluby nocne i muzyka na żywo

Większość **nocnych klubów** jest otwarta od 22.00 do 4.00, wstęp kosztuje na ogół 5 €.

Nad jeziorami w Parku Olimpijskim odbywają się latem **darmowe koncerty**.

Crash (Amimüllerstr. 10, Schwabing). Dla miłośników heavy metalu i innych odmian ostrej muzyki.

Jackie O (Rosenkavalierplatz 12, Bogenhausen). Aby tu wejść, trzeba mieć pieniądze i odpowiedni strój.

Kaffee Giesing (Bergstr. 5, Untergiesing, www.kaffee-giesing.de). Prowadzony przez piwniarza Konstantina Weckera, który zaprasza zaprzyjaźnione zespoły i solistów.

Kunstpark-Ost (Grafinger Str. 6, Haidhausen).

Kompleks nocnych klubów, mieszający się w sieni opuszczonych fabryk, należy do najpopularniejszych lokali w okolicy. Zadbano tu o wszelkie możliwe gasy, muzyczne i nie tylko. Mówi się o przeniesieniu lokali do północnej części miasta – Freimann (zlocita tam metro linii #6).

Muffathalle (Zellstr. 4, Haidhausen, www.muffathalle.de). Zaadaptowany na scenę zakład wodociągowy, w którym występują zespoły bardzo popularne w całym mieście.

Nachtwerk (Landsberger Str. 185, Laini). Jeden z najlepszych nocnych lokali w Monachium. Od czasu do czasu występuje zespoły grających muzykę alternatywną.

Parkeafé (Sophienstr. 7). Jeden z najpopularniejszych klubów nocnych w mieście; przyjemny ogródek piwny.

The Atomic Café (Neuturmstr. 5; www.atomic.de). Króluje tu hip-hop, techno i muzyka z list przebojów.

Jazz i folk W Monachium ukazują się co miesiąc magazyn jazzowy „Münchener Jazz-Zeitung”, który można kupić w sklepach muzycznych i klubach jazzowych. W mieście ma główną siedzibę wytwórnia płyt ECM, czemu należy zwrócić uwagę przy wyborze muzyki, gdyż indziej poziom sesji jazzowych.

Homoseksualność

Mimo że Bawaria nie jest najszerszym miejscem dla osób o odmiennej orientacji seksualnej, Monachium powoli przekształca się w jeden z najbardziej aktywnych ośrodków gejowskich w Niemczech, czego odzwierciedleniem są bary na Gärtnerplatz i w okolicy. Poszczególne dostępne „Columbia Fun Map” uwzględniają najpopularniejsze miejsca spotkań homoseksualistów, podobnie jak miesięcznik „Our Munich” (tylko w języku niemieckim). Główny punkt informacyjny Schwules Kommunikations- und Kulturzentrum przy Müllerstr. 43 (☎089/603056).

Frauenzentrum (Ośrodek dla Kobiet; Güllstr. 3; ☎089/7254271) prowadzi warsztaty i kawiarenkę dla wszystkich kobiet, nie tylko lesbijek. We wtorek od 13.00 do 20.00 w tuższej kawiarni spotykają się panie od 13 do 20 lat, a piątkowe wieczory są zarezerwowane wyłącznie dla lesbijek, które chętnie odwiedzają również kawiarnię Inge's Karotte (Baaderstr. 13) oraz klub nocny Mylord (Geiststr. 2a; codz. 18.00-21.00, weekendy 18.00-3.00).

Wśród **barów dla gejów** wino wiodą: Colibri (Ultschneiderstr. 8), Juice (Buttermelcherstr. 2a), Kilmperkasten (Aistr. 28), Nil (Hans-Sachs-Str. 2) i Teddybar (Hans-Sachs-Str. 1). Ochsen-garten (Müllerstr. 47) to bar dla sadomasochistów, a dyskoteka Fortuna (Maximilianplatz 5) jest odwiedzana przez homoseksualistów obijać pić. Ciekawe miejsce to prowadzona przez homoseksualistów restauracja Moritz (Klenznerstr. 43).

Alabama (Domagelstr. 33, Schwabing; www.alabamahalle.de). Króluje tutaj disko.

Felnerwerk (Hansastr. 39, Sendling; www.felnerwerk.de). Jazz, blues i rock co wieczór od 21.00.

Jam (Rosenheimer Str. 4, Haidhausen). Dobry jazz, w ciągu dnia kawiarenka.

Max-Emanuel-Brauerei (Adalbertstr. 33, Schwabing). To największa gospoda, we wtorek są wieczory tanga, w środy i piątki – muzyki kameralnej, a w niedziele można się bawić przy nagraniach z lat 50. Wstęp od 5 €.

Mister B's (Herzog-Heinrich-Str. 38; www.misterbs.de; pn. zamkn.). Mały klub jazzowy z muzyką na żywo od 21.30.

Oklahoma (Schäfflarstr. 156, Thalkirchen; 42-nd. od 19.00). Koncerty muzyki country.

Rattlesnake Saloon (Schneegöckchenstr. 91, Miesbach). Od czwartku do niedzieli występują zespoły grających muzykę blusową. Początek o 19.00.

Shamrock Irish Pub (Trautemwölfler 6, Schwabing). Codziennie od 21.00 koncerty – głównie muzyki irlandzkiej.

Unterfahrt (Einsteinstr. 42, Haidhausen; www.unterfahrt.de; pn. zamkn.). Monachijska estrada nowoczesnego jazzu. Obok gwiazd występują debutanci.

Muzyka klasyczna i teatr

Orkiestry i dwie opery dbają o zaspokajanie gustów wymagającej publiczności. Bayerisches-Rundfunk-Sinfonie-Orchester (Orkiestra Symfoniczna Radia Bawarskiego; www.br-online.de) prowadzi od niedawna Lotysz Mariss Jansons. Przez czwarte wiek zespołem Münchener Philharmoniker (Filharmonicy Monachijscy; www.muenchener-philharmoniker.de) dyrygował Sergiu Cel-

bidache, jeden z najwybitniejszych dyrygentów XX w. Po jego śmierci orkiestra stanęła przed niezwykle trudną próbą, by utrzymać dotychczasową renomę. Udało się dzięki Amerykaninowi Jamesowi Levine. Trzeci zespół – Bayerischer Staatsoberorchester (Bawarska Orkiestra Państwowa) pod batutą sir Petera Jonasa – jest orkiestrą monachijskiej opery. Münchener Kammerorchester (Monachijska Orkiestra Kameralna; www.muenchener-kammerorchester.de) zyskała międzynarodową sławę dzięki interperacjom muzyki barokowej i klasycznej wiedeńskiej. Obecnie jej dyrektorem muzycznym jest Christoph Poppen. Münchener-Bach-Chor (www.muenchener-bachchor.de) pod kierunkiem Hansa-Martina Schneidta słynie od wielu lat ze znakomych wykonań kościelnych kantat Bacha przy akompaniowaniu Münchener-Bach-Orchestra. Chór i orkiestra organizują co roku tygodniowy *Bachfest* (Festiwal Bachowski) z końcem maja lub na początku czerwca. **Münchener Opernfest** (Monachijski Festiwal Operowy) odbywa się od połowy lipca do początku sierpnia. W tym samym okresie w zamku Nymphenburg i na dziedzińcu Rezjendcji organizuje się koncerty muzyki klasycznej.

Przedprzedaż **bileto** w przedstawieniach prowadzą kasy poszczególnych obiektów i punkty sprzedaży, takie jak München Ticket w biurze informacji turystycznej w Nowym Ratuszu (☎089/54818181; www.muenchenticket.de; pn.-pt. 10.00-20.00, sb. 10.00-16.00).

Bayerische Staatsopera (Bawarska Opera Państwowa, czyli inaczej Nationaltheater – Teatr Narodowy, Max-Joseph-Platz 2; ☎089/2185